T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2022/458
KARAR NO : 2023/379
KARAR TR : 15/05/2023

ÖZET: Davacının görev yaptığı döneme ilişkin olarak kamu kuruluşu niteliği taşımayan İller Bankası A.Ş. aleyhine maddi ve manevi tazminat istemiyle açtığı davanın ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : Z. K
Vekili : Av. Ş. B
Davalı : İller Bankası A.Ş.
Vekili : Av. F. D

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, İller Bankası Diyarbakır 11. Bölge Müdürlüğünde inşaat mühendisi olarak görev yapmakta iken kamu görevinden çıkarılmasına karar verilen davacının Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine yaptığı bireysel başvuru sonucu verilen ihlal kararı üzerine yapılan yeniden yargılama sonucunda idari yargı yerinde verilen iptal kararı nedeniyle, yoksun kaldığı maddi haklarının ve manevi zararının İller Bankası A.Ş.'den tazmini istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

2. Davalı vekili, yasal savunma süresi içinde, İller Bankası A.Ş.'nin özel hukuk tüzelkişisi olduğundan bahisle yargı yolu bakımından görev itirazında bulunmuştur.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

3. **Zonguldak İdare Mahkemesi 27/04/2022 tarih ve E.2022/28 sayılı görevlilik kararı** ile, özetle; *"memurluktan çıkarma işleminin iptaline karar verilmesi istemiyle açılan davada, dava konusu işlemin iptaline karar verildiği ve kararın kesinleşmesi üzerine açılan işbu davanın ise idari işlem nedeniyle uğranılan maddi zararların karşılanmasına ilişkin açılan bir tam yargı davası olduğu, bununla birlikte İller Bankasının anonim şirket altında yapılandırılmış olmasının kuruluşun kamusal vasfını ortadan kaldırmayacağı, kuruluş bünyesinde görev yapan personelin de kamu personeli niteliğini kaybetmeyeceği, İller Bankası A.Ş. ile kurum personeli arasında doğacak uyuşmazlıkların idare ve kamu personeli arasında idarenin tek taraflı olarak kullandığı kamu gücü neticesinde tesis ettiği idari işlemlerden kaynaklanmakta olduğundan, bu uyuşmazlıkların görüm ve çözümünde idari yargının görevli olduğu"* gerekçesiyle, davalının görev itirazını reddetmiştir.

4. Davalı vekilinin olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması talebiyle başvurusu üzerine, dava dosyası Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmiştir.

B. Olumlu Görev Uyuşmazlığı Çıkarılmasına İlişkin Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı Talebi

5. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, *"6107 sayılı Kanun'un 08/02/2011 tarihinde yayımlanarak yürürlüğe girmesi ve bu Kanun hükümleri ile Anayasa Mahkemesinin 18/10/2012 tarih ve E.2012/29, K.2012/155 sayılı kararı birlikte değerlendirildiğinde; İller Bankasının 6107 sayılı Kanun dışında Bankacılık Kanunu ve Türk Ticaret Kanunu hükümleri çerçevesinde özel hukuka tabi ve özel işletmecilik esaslarına dayanarak faaliyet gösteren anonim şirket statüsünde bir tüzel kişilik olduğu, İller Bankasının yürüttüğü faaliyetin Anayasa'nın 128.maddesi kapsamında genel idare esaslarına göre yürütülmesi gereken asli ve sürekli görevlerden sayılamayacağı, Banka personelinin Anayasa'nın anılan maddesi kapsamında memur ya da diğer kamu görevlisi olarak değerlendirilemeyeceği, davacının 6107 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihten çok önce anılan Bankada görev yaparken kamu görevinden çıkarılmakla birilikte, İller Bankasının 6107 sayılı Kanun ile anonim şirkete dönüştürüldüğü, bu itibarla kamu kuruluşu niteliği taşımayıp özel hukuk hükümlerine tabi, tüzel kişiliğe sahip ve anonim şirket statüsünde bulunduğu, 6107 sayılı Kanun'un intikal düzenlemesi niteliğinde olan geçici 5.maddesinde idari yargıda görülmekte olan davaların idari yargıda görülmeye devam edileceğine ilişkin bir hükmün bulunmadığı, bu itibarla özel hukuk tüzelkişisine dönüşen İller Bankası işleminden kaynaklandığı ileri sürülen maddi ve manevi zararın tazminine ilişkin davanın çözümünün adli yargının görevine girdiği"* görüşüyle, 2247 sayılı Kanun'un 10. maddesi uyarınca olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına karar vererek dosyayı Uyuşmazlık Mahkemesine göndermiştir.

6. Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığınca 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında

Kanun'un 13. maddesine göre Danıştay Başsavcısının da yazılı düşüncesi istenilmiştir.

III. BAŞSAVCILIK DÜŞÜNCESİ

7. Danıştay Başsavcısı, uyuşmazlığın çözümünde idari yargının görevli olduğu ve 2247 sayılı Kanun'un 10. maddesi uyarınca yapılmış başvurunun reddi gerektiği yönünde düşünce vermiştir. Düşüncenin ilgili kısmı şöyledir:

"... 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "İptal ve tam yargı davaları" başlıklı 12. maddesinde; "İlgililer haklarını ihlal eden bir idari işlem dolayısıyla Danıştaya ve idare ve vergi mahkemelerine doğrudan doğruya tam yargı davası veya iptal ve tam yargı davalarını birlikte açabilecekleri gibi ilk önce iptal davası açarak bu davanın karara bağlanması üzerine, bu hususstaki kararın veya kanun yollarına başvurulması halinde verilecek kararın tebliği veya bir işlemin icrası sebebiyle doğan zararlardan dolayı icra tarihinden itibaren dava süresi içinde tam yargı davası açabilirler. Bu halde de ilgililerin 11. madde uyarınca idareye başvurma hakları saklıdır." hükmüne yer verilmiştir.

Dava dosyasının incelenmesinden; davacının, İller Bankası Kastamonu Bölge Müdürlüğünde inşaat mühendisi olarak çalışmakta iken devlet memurluğundan çıkarma cezasıyla cezalandırılmasınailişkin 29/02/2000 tarih ve 2000/1 sayılı Yüksek Disiplin Kurulu kararının iptali için açtığı davanın Zonguldak İdare Mahkemesinin 13/03/2002 tarih ve E:2002/41, K:2002/352 sayılı kararıyla reddedildiği, ancak bu ret kararının kesinleşmesinin ardından Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine yaptığı başvuru sonucunda AİHS'nin 10. maddesinde düzenlenen ifade özgürlüğünün ihlal edildiğine hükmedildiği ve yeniden yapılan yargılama sonucunda Zonguldak İdare Mahkemesinin 14/10/2019 tarih ve E:2019/465, K:2019/940 sayılı kararıyla dava konusu işlemin iptal edildiği, bunun üzerine davacı tarafından, söz konusu işlem nedeniyle kamu görevinden uzakta kaldığı sürede yoksun bırakıldığı özlük haklarının iadesi ve maddi haklarına karşılık şimdilik 10.000,00-TL maddi ve 30.000,00-TL manevi tazminatın işlem tarihi olan 29/02/2000 tarihi itibarıyla işleyecek faiziyle birlikte ödenmesine karar verilmesi istemiyle bu davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Bu durumda; bakılan davanın, 2577 sayılı Kanun'un 12. maddesine göre idari yargıda açılacak davalardan olan idare mahkemesince verilen iptal kararı üzerine, karar gereğinin yerine getirilmesi için açılan tam yargı davası niteliğinde bir dava olması karşısında, uyuşmazlığın görüm ve çözümünün idari yargı yerine ait olduğu sonucuna varılmıştır. "

III. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

8. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun *"İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"1. İdari dava türleri şunlardır:

a) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları

c) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar.

2. İdari yargı yetkisi, idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlıdır. İdari mahkemeler; yerindelik denetimi yapamazlar, yürütme görevinin kanunlarda ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve işlem niteliğinde veya idarenin takdir yetkisini kaldıracak biçimde yargı kararı veremezler."

9. 6107 sayılı İller Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanun'un *"Kuruluş"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"Bu Kanun ile düzenlenen hususlar dışında, özel hukuk hükümlerine tabi, tüzel kişiliğe sahip, anonim şirket statüsünde "İller Bankası Anonim Şirketi" unvanıyla bir kalkınma ve yatırım bankası kurulmuştur. Bankanın kısaltılmış unvanı "İLBANK"tır ve merkezi Ankara'dadır. Bankanın ilgili olduğu Bakanlık, Bayındırlık ve İskân Bakanlığıdır."

10. Bu Kanun'un *"Banka personeli"* başlıklı 11. maddesi şöyledir:

"Banka hizmetlerinin gerektirdiği görevler, 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa ve diğer kanunların sözleşmeli personel hakkındaki hükümlerine tabi olmayan sözleşmeli personel eli ile yürütülür..."

11. Aynı Kanun'un *"Mali ve sosyal haklar"* başlıklı 12. maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkraları şöyledir:

"...(3) Bankada sözleşmeli personel olarak istihdam edilecekler, 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılır. Yönetim Kurulu üyeliği görevi, 5510 sayılı Kanuna göre sosyal sigorta veya genel sağlık sigortası yönünden sigortalı olmayı gerektirmez. Yönetim Kurulu Başkanı ve üyelerine birinci fıkra uyarınca yapılacak ödemeler sigorta primine esas kazanca dâhil edilmez.

(4) Bankada sözleşmeli statüde çalışan personele, 657 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin (B) fıkrası kapsamında istihdam edilenlere ilişkin esas ve usuller çerçevesinde iş sonu tazminatı ödenir."

12. Aynı Kanun'un *"Çeşitli hükümler"* başlıklı 13. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Banka, bu Kanunda yer alan hükümler dışında, 5411 sayılı Bankacılık Kanunu, 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu ve diğer kanunların ilgili hükümlerine tabidir..."

13. Aynı Kanun'un *"Yürürlükten kaldırılan hükümler"* başlıklı 14. maddesi şöyledir:

"13/6/1945 tarihli ve 4759 sayılı İller Bankası Kanunu ile 8/12/1987 tarihli ve 298 sayılı 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Eki Cetvellerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname yürürlükten kaldırılmıştır.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte İller Bankası Genel Müdürlüğüne ait kadrolar iptal edilerek 13/12/1983 tarihli ve 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin ilgili bölümünden çıkarılmıştır..."

14. Aynı Kanun'un geçici 4. maddesinin üçüncü fıkrası şöyledir:

"(3) a) Bankanın bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihteki mevcut personelinden 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi uyarınca haklarında 8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu hükümleri uygulananların Bankada sözleşmeli olarak atandıkları tarihten başlayarak otuz gün içinde 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine göre sigortalı olma talebinde bulunmamaları halinde, emekli kesenekleri kendilerince, kurum karşılıkları Banka tarafından karşılanmak suretiyle 5434 sayılı Kanun ile ilgileri devam ettirilir. Bu şekilde 5434 sayılı Kanunla ilgileri devam ettirilenlerin emeklilik hak ve yükümlülüklerinin tespitinde, önceden emeklilik hak ve yükümlülüklerine esas alınmakta olan kadro, görev veya pozisyonları aynı şekilde dikkate alınmaya devam olunur. Ayrıca, bu şekilde ilgi devamında geçen süreleri kıdem aylıklarının hesabında dikkate alınır ve bunların kazanılmış hak aylık derece ve kademeleri de genel hükümler çerçevesinde yükseltilmeye ve ilerletilmeye devam olunur. 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi gereğince 5434 sayılı Kanuna göre emekli keseneği ve kurum karşılığı ödenenlerden 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine göre sigortalı olma talebinde bulunanların sigorta primleri ile sosyal güvenliğe ilişkin diğer hak ve yükümlülükleri ise 5510 sayılı Kanunun ilgili hükümlerine göre belirlenir. Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Devlet memuru statüsünde çalışmakta iken sözleşmeli personel statüsüne geçenlerden 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı olanların, Devlet memuru statüsünde geçmiş hizmet süreleri, iş sonu tazminatına hak kazanmada ve hesabında dikkate alınır.

b) 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra göreve başlayan ve aynı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı sayılmak suretiyle sigorta primine esas kazançları aynı Kanunun 80 inci maddesine göre belirlenenlerden, bu Kanun hükümlerine göre sözleşmeli olarak atananlar hakkında ise 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi hükümleri uygulanır."

15. Aynı Kanun'un geçici 5. maddesi şöyledir:

"(1) Bu Kanunla kaldırılan İller Bankasının tüm hak ve mükellefiyetleri, bu Kanunun yayımlandığı tarihteki bilançosunun tüm aktif ve pasifleri ile bilanço dışı yükümlülükleri, İller Bankası leh ve aleyhine açılmış ve açılacak davalar ve icra takiplerine ilişkin bütün hak, yetki, yükümlülük, alacak ve borçlar İller Bankası Anonim Şirketine geçer ve bu davalar ile icra takipleri İller Bankası Anonim Şirketi husumetiyle yürütülür. Diğer mevzuatta İller Bankası Genel Müdürlüğüne yapılmış olan atıflar İller Bankası Anonim Şirketine yapılmış sayılır.

(2) Bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4759 sayılı Kanun uyarınca İller Bankası tarafından ihale edilen veya halen Bankanın kontrollüğünde yürütülmekte olan belediye ve il özel idarelerine ait yapım, mal alım, hizmet ve danışmanlık işleri sonuçlandırılıncaya kadar 4759 sayılı Kanun ve diğer ilgili mevzuat hükümlerinin uygulanmasına devam olunur."

B. Yargı Kararları

16. 6107 sayılı Kanun'un 11. maddesinin iptali istemiyle Danıştay Onikinci Dairesince yapılan itiraz başvurusu üzerine konuyu inceleyen ve 18/10/2012 tarih ve E.2012/129, K.2012/155 sayılı kararla istemi reddeden Anayasa Mahkemesinin karar gerekçesi şöyledir:

"...Anayasa'nın 123. maddesinin birinci fıkrasında 'İdare, kuruluş ve görevleriyle bir bütündür ve kanunla düzenlenir.' hükmü yer almaktadır. Bu maddede yer verilen idarenin kanuniliği ilkesi, idarenin ve organlarının görev ve yetkilerinin hiçbir duraksamaya yer vermeyecek şekilde, açık bir biçimde kanunla düzenlenmesini gerekli kılar.

Anayasa'nın 128. maddesinde ise Devlet'in, kamu iktisadi teşebbüsleri ve diğer kamu tüzelkişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevlerinin memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle yürütüleceği, bu kapsama giren personelin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülüklerinin de kanunla düzenleneceği öngörülmüştür. Anayasa'nın 128. maddesi anlamında bir kamu hizmetinden söz edilebilmesi için, söz konusu hizmetin Devlet, kamu iktisadi teşebbüsleri ve diğer kamu tüzel kişilerinin yürütmekle yükümlü olduğu kamu hizmeti olması, bu kamu hizmetinin 'genel idare esaslarına göre yürütülmesi ile görevin 'asli ve sürekli' nitelikte olması şarttır.

6107 sayılı Kanunla yeniden yapılandırılan, hukuki statüsü ve personel yapısı değiştirilen İller Bankasında, banka hizmetlerinin gerektirdiği görevlerin, 657 sayılı Kanun'a ve diğer kanunların sözleşmeli personel hakkındaki hükümlerine tabi olmayan sözleşmeli personel eli ile yürütüleceği kurala bağlanarak farklı bir istihdam politikası benimsenmiştir

6107 sayılı Kanun'dan önceki süreçte banka faaliyetlerine ilişkin işlemler 657 sayılı Kanun'a tabi olarak istihdam edilen memurlar ve sözleşmeli personel ile 4857 sayılı İş Kanunu kapsamında görev yapan işçiler eliyle gerçekleştirilmekteyken, itiraz konusu kural ile İller Bankasının personel rejiminin yeniden düzenlendiği anlaşılmaktadır.

İller Bankası, 233 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 58. maddesiyle getirilen 'istisna' hükmü ile anılan KHK'nin kapsamı dışında bırakılmıştır. Banka, Kuruluş Kanunu'nun 1. maddesinde de belirtildiği üzere özel hukuk hükümlerine tabi, tüzel kişiliği haiz, anonim şirket statüsünde bir kalkınma ve yatırım bankasıdır.

Kanun koyucunun, 6107 sayılı Kanun ile İller Bankası'nın tüm iş ve işlemlerinde özel hukuk hükümlerine tabi olarak, olanakları ölçüsünde yerel yönetimlerin her türlü kredi ihtiyaçlarını karşılayan ve bankacılık işlemlerine aracılık eden, bunlar için projeler üreten, danışmanlık hizmeti veren ve anonim şirket şeklinde yapılanan, 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'na göre örgütlenen, çağdaş bankacılık esaslarına göre faaliyet gösteren ve görev alanlarında uzmanlaşmış bir kalkınma ve yatırım bankasına dönüşmesini amaçladığı görülmektedir.

5411 sayılı Kanun kapsamındaki bankalar, özel hukuk hükümleri çerçevesinde, bankacılık sektörü ve ekonomik kurallara uygun biçimde verimlilik ve rekabet esaslarına göre çalışması gereken kuruluşlar olduğundan, personel rejiminin de bu esaslara uygun olması doğaldır.

Çağdaş bankacılığın ve uluslararası rekabetin gereklerine uygun olarak yeniden yapılandırılan İller Bankasının çalışmalarını etkin, verimli, özerk bir yapıda sürdürebilmesi, belirlenecek personel rejimine de bağlı olacaktır. Bu doğrultuda İller Bankası, 6107 sayılı Kanun dışında Bankacılık Kanunu ve Türk Ticaret Kanunu hükümleri çerçevesinde, özel hukuka ve özel işletmecilik esaslarına tabi olarak faaliyet yürüttüğünden, özel hukuk hükümlerine bağlı tutulan bu bankanın hizmeti Anayasa'nın 128. maddesi kapsamında genel idare esaslarına göre yürütülmesi gereken asli ve sürekli görevlerden sayılamaz ve personeli de aynı madde kapsamında memur ya da diğer kamu görevlisi olarak değerlendirilemez.

Buna göre, özel hukuk hükümlerine tabi anonim şirket statüsüne geçirilerek ekonominin gereklerine uygun olarak yeniden yapılandırılan İller Bankasında personel statüsünün değiştirilmesi ve bu doğrultuda Banka personelinin, 657 sayılı Kanun ve diğer kanunların sözleşmeli personel çalıştırılması hakkındaki hükümlerine tabi olmayan sözleşmeli statüde istihdam edilmesi hususu yasa koyucunun takdirindedir.

İller Bankasının özel hukuk hükümlerine tabi anonim şirket statüsünde olması ve personelinin de Anayasa'nın 128. maddesi kapsamında yer almaması dikkate alındığında, itiraz konusu kuralda Anayasa'ya aykırı bir yön bulunmamaktadır."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

17. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan15/05/2023 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, davalı vekilinin, anılan Kanun'un 10/2. maddesinde öngörülen yönteme uygun olarak yaptığı görev itirazının reddedilmesi ve 12/1. maddede belirtilen süre içinde başvuruda bulunması üzerine Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısınca 10. maddede öngörülen biçimde olumlu görev uyuşmazlığı çıkarıldığı ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

18. Raportör-Hâkim Murat UÇUR'un davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü

açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

19. Dava, İller Bankası Genel Müdürlüğünde görev yapmakta iken kamu görevinden çıkarılan ve çalıştığı kamu kuruluşunun anonim şirkete dönüşmesinden sonra hakkındaki kamu görevinden çıkarılma işlemi idari yargı yerince iptal edilen davacı tarafından, yoksun kaldığı maddi haklarının ve manevi zararının davalı İller Bankası A.Ş.'den tazmini istemiyle açılmıştır.

20. Dosyanın incelenmesinden; davacının İller Bankası Diyarbakır 11. Bölge Müdürlüğünde inşaat mühendisi olarak çalışmakta iken, devlet memurluğundan çıkarma cezasıyla cezalandırılmasınailişkin 29/02/2000 tarih ve 2000/1 sayılı Yüksek Disiplin Kurulu kararının iptali için açtığı davanın Zonguldak İdare Mahkemesinin 13/03/2002 tarih ve E.2002/41, K.2002/352 sayılı kararıyla reddedildiği, bu ret kararının kesinleşmesinin ardından Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine yaptığı başvuru sonucunda ifade özgürlüğünün ihlal edildiğine hükmedildiği ve yeniden yapılan yargılama sonucunda Zonguldak İdare Mahkemesinin 14/10/2019 tarih ve E.2019/465, K.2019/940 sayılı kararıyla dava konusu işlemin iptal edildiği, bunun üzerine davacı tarafından söz konusu işlem nedeniyle kamu görevinden uzakta kaldığı sürede yoksun bırakıldığı özlük haklarının iadesi ve maddi haklarına karşılık şimdilik 10.000 TL maddi ve 30.000 TL manevi tazminatın işlem tarihi olan 29/02/2000 tarihinden itibaren işleyecek faiziyle birlikte ödenmesine karar verilmesi istemiyle bu davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

21. Dava konusu tazminat taleplerinin dayanağının davacının devlet memuru statüsünde çalıştığı döneme ilişkin idari işlem olduğu ve idari yargı yerince verilen iptal kararı sonrası davanın açıldığı görülmekte ise de, dava tarihinde davalı mevkiinde kamu kuruluşu niteliği taşımayan İller Bankası A.Ş.'nin olması karşısında, idari yargı yetkisi kapsamında açılmış bir idari dava bulunduğundan söz etmek olanaksız olduğundan, uyuşmazlığın özel hukuk hükümlerine göre çözümü gerekmektedir.

22. Öte yandan, 6107 sayılı Kanun'un 08/02/2011 tarihinde yayımlanarak yürürlüğe girdiği ve yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri ile Anayasa Mahkemesinin konuya ilişkin kararı birlikte değerlendirildiğinde; İller Bankasının 6107 sayılı Kanun dışında Bankacılık Kanunu ve Türk Ticaret Kanunu hükümleri çerçevesinde özel hukuka tabi ve özel işletmecilik esaslarına dayanarak faaliyet gösteren, anonim şirket statüsünde bir tüzel kişilik olduğu, İller Bankasının yürüttüğü faaliyetin Anayasa' nın 128. maddesi kapsamında genel idare esaslarına göre yürütülmesi gereken asli ve sürekli görevlerden sayılamayacağı, uyuşmazlık konusu dava tarihi itibarıyla Banka personelinin Anayasa'nın anılan maddesi kapsamında memur ya da diğer kamu görevlisi olarak değerlendirilemeyeceği, davacı 6107 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihten çok önce anılan Banka'da göreve başlamakla birlikte, İller Bankası Genel Müdürlüğünün 6107 sayılı Kanun'la anonim şirkete dönüştürüldüğü, dava tarihi itibarıyla kamu kuruluşu niteliği taşımayıp özel hukuk hükümlerine tabi, tüzel kişiliğe sahip ve anonim şirket statüsünde bulunduğu, davacının haksız idari işlemden kaynaklı olsa da hak ettiğini ileri sürdüğü maddi ve manevi tazminat alacaklarının tahsiline ilişkin davanın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli bulunduğu kanaatine ulaşılmıştır.

23. Yukarıda belirtilen hususlar gözönünde bulundurularak, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının yaptığı başvurunun kabulü ile Zonguldak İdare Mahkemesinin 27/04/2022 tarih ve E.2022/28 sayılı görevlilik kararının kaldırılmasına karar verilmesi gerekmiştir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının BAŞVURUSUNUN KABULÜ ileZonguldak İdare Mahkemesinin 27/04/2022 tarih ve E.2022/28 sayılı GÖREVLİLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

15/05/2023 tarihinde, Üye Ahmet ARSLAN'ın KARŞI OYU ve OY ÇOKLUĞUYLA KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Muammer TOPAL	Nilgün TAŞ	Doğan AĞIRMAN	Eyüp SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet ARSLAN	Mahmut BALLI	Bilal ÇALIŞKAN

KARŞI OY

Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun 24/11/2016 tarihli ve E.2014/4005, K.2016/3115 sayılı kararında da belirtildiği üzere, "6107 sayılı İller Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanun'un incelenmesinden; özel hukuk hükümlerine tâbi olarak, anonim şirket statüsünde kurulan İller Bankası Anonim Şirketi'nin, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı ile ilişkilendirildiği; Bankanın ortaklarının il özel idareleri ve belediyeler olduğu, sermayesinin, 9.000.000.000 (dokuz milyar) Türk Lirası olarak Kanun'la belirlendiği, bu sermayenin Bakanlar Kurulu kararı ile beş katına kadar artırılabileceği ve sermaye tavanına ulaşıncaya kadar Bankanın ödenmiş sermayesine, 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun'a göre her ay Maliye Bakanlığı ve iller Bankasınca dağıtılacak vergi gelirleri paylarının toplamı üzerinden aylık olarak yüzde iki oranında kesilecek miktarların, Bankanın vergi ve diğer yasal yükümlülükler düşüldükten sonraki yıllık safi karından yüzde otuz oranında ayrılacak payın ve diğer mevzuat hükümleri ile Banka sermayesine aktarılması uygun görülen paralar ile sermayeye eklenmek üzere yapılacak her türlü yardım ve bağışların ekleneceği, dolayısıyla sermayesinin ve gelirlerinin kamu gelirlerinden sağlandığı; Bankanın amacının, il özel idareleri, belediyeler ve bağlı kuruluşları ile bunların üye oldukları mahalli idare birliklerinin finansman ihtiyacını karşılamak, bu idarelerin sınırları içinde yaşayan halkın mahalli müşterek hizmetlerine ilişkin projeler geliştirmek, bu idarelere danışmanlık hizmeti vermek ve teknik mahiyetteki kentsel projeler ile alt ve üst yapı işlerinin gerçekleştirilmesine yardımcı olmak ve her türlü kalkınma ve yatırım bankacılığı işlevlerini yerine getirmek olduğu; genel müdürünün, Bakanın teklifi üzerine Başbakan tarafından atandığı, genel kurulunun, il özel idarelerini temsil etmek üzere il genel meclisi üyeleri arasından seçilecek yirmi kişi, belediyeleri temsil etmek üzere belediye başkanları arasından her bir ili temsilen seçilecek birer kişi ile içişleri, Maliye, Bayındırlık ve İskan Bakanlıkları ile Hazine Müsteşarlığını temsil etmek üzere görevlendirilecek birer kişiden oluştuğu, yönetim ve denetim kurullarının ise ağırlıklı olarak merkezi idare tarafından oluşturulduğu; Banka hizmetlerinin gerektirdiği görevlerin, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na ve diğer kanunların sözleşmeli personel hakkındaki hükümlerine tabi olmayan sözleşmeli personel eli ile yürütüldüğü; Kanun ile yönetim kuruluna, idareye özgü bir düzenleyici tasarruf türü olan yönetmelik çıkarma yetkisi tanındığı görülmektedir.

Bu nedenle, örgütsel yapısı kamu ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla oluşturulan ve bu örgütsel yapının organları da yine ilgili kamu idarelerinde görevli kamu görevlileri tarafından oluşturulan Banka'nın sahip olduğu yukarıda belirtilen yetki ve ayrıcalıklar da dikkate alındığında, özel bir banka niteliğinde olmadığı, kamu tüzel kişiliği özelliği taşıdığı sonucuna ulaşılmaktadır.

Bu durumda, kamu kurumu niteliğindeki İller Bankası ile kamu personeli niteliğindeki personeli arasında, idarenin tek taraflı olarak kullandığı kamu gücüne dayanarak tesis ettiği idari işlemlerden kaynaklanan uyuşmazlıklara karşı açılan davanın görüm ve çözümü görevi idari yargı yerine ait bulunmaktadır." düşüncesinde olduğumuzdan sayın çoğunluğun görüşüne katılmıyoruz.

Üye
Ahmet ARSLAN